

‘We investeren in publieke belangen’

De Nederlandse overheid investeert terecht in innovatie van de landbouw, zegt Janneke Hoekstra, directeur van de directie Kennis en innovatie van LNV. ‘Wij investeren in publieke belangen en niet in zuiver economische belangen van een sector. Dat moet de sector zelf doen.’ Wel ziet ze graag een betere aansturing en organisatie van het onderzoek.

LNV lijkt relatief veel geld te besteden aan onderzoek en kennis. Klopt dat?

‘Dat zou je inderdaad kunnen concluderen na bestudering van de begrotingen van de verschillende ministeries. Maar die vergelijking is niet helemaal eerlijk. LNV vindt kennis erg belangrijk en maakt de uitgaven en de doelen expliciet. Bij andere ministeries is vaak minder helder hoeveel ze uitgeven aan onderzoek. Bij Verkeer en Waterstaat bijvoorbeeld vind je de kosten van Deltares, het Nationaal Lucht- en Ruimtevaartlaboratorium en het Kennisinstituut voor Mobiliteitsbeleid minder makkelijk terug in de begroting. Dus of wij relatief veel geld uitgeven aan kennis is niet zomaar te zeggen. Wel vinden wij het van oudsher belangrijk. En dankzij die aandacht voor onderzoek beschikt Nederland wel over een innovatieve voedselproducerende sector met een vooraanstaande plek in de wereld.’

Is het eerlijk dat die economische sector meer geld krijgt voor onderzoek dan andere sectoren?

‘Van dat vooroordeel hebben wij nog wel eens last. Alsof wij de boeren voor honderden miljoenen ondersteunen met onderzoek. De sector wordt echter al lang niet meer gepamperd. Rond de voedselproductie spelen alleen veel publieke belangen. Onderwerpen als energie, voedsel en water kennen daarom relatief veel overheidsinspanningen. Maar wij betalen geen onderzoek meer dat uitsluitend de economische belangen van een sector dient. Een onderzoek moet een duidelijk publiek belang hebben. We laten dus geen onderzoek doen naar de verteringscoëfficiënt van varkensvoer maar wel naar dierenwelzijn. Dat is ook goed te rechtvaardigen als we als samenleving eisen willen stellen aan de veehouderij die verder gaan dan wat internationaal gebruikelijk is.’

Wat wilt u verbeteren?

‘Ik vind dat we het onszelf onnodig moeilijk maken. De manier waarop we het onderzoek aansturen is te ingewikkeld, is ook de kritiek die we krijgen. We hebben veel verschillende netwerken met ieder hun eigen historie en logica. Dat moet eenvoudiger. Daarom gaan

we om te beginnen de programmering van het kennisbasisonderzoek aanpassen. Nu maken we elk jaar een nieuw plan, terwijl het onderzoek is voor de lange termijn. Dat hoeft toch niet ieder jaar opnieuw? Daarna gaan we kijken of de programmering van het beleidsondersteunende onderzoek nog eenvoudiger kan. We moeten onder andere zorgen voor meer aandacht voor hoofdzaken. En we willen onderzoek, zeker het beleidsondersteunend onderzoek, beter laten aansluiten op de beleidsprioriteiten van het kabinet. Onderzoek moet niet

zomaar doordieselen. Nieuwe prioriteiten moeten we snel kunnen vertalen in onderzoek en oude onderzoekslijnen die te weinig opleveren moeten we kunnen stoppen.’

Hoe flexibel reageert Wageningen op nieuwe vragen?

‘Net als bij andere grote instellingen kan bij Wageningen UR het roer niet in een keer om. Maar voor een mammoettanker is Wageningen UR redelijk wendbaar; er zijn instellingen waar veranderingen moeilijker geaccepteerd worden. Wageningers zijn pragmatische mensen die bezig zijn met praktische problemen. Die zijn makkelijker in beweging te krijgen dan wetenschappers die het puur om de wetenschap te doen is. De uitdaging voor Wageningen is een integrale aanpak van onderzoeksvragen door de verschillende instituten.’

Janneke Hoekstra: ‘We willen nieuwe beleidsprioriteiten sneller kunnen vertalen in onderzoek.’